

RI&E-Vragenlijst VLAKGLASBRANCHE

Handleiding

Inhoudsopgave

Waarom een RI&E?
RI&E-vragenlijst Vlakglasbranche
Uitvoering RI&E
Digitaal systeem OiRA

Waarom een RI&E?

De risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) is een instrument om uitval van medewerkers door verzuim of ongevallen te beperken. Met de RI&E brengt u de risico's en knelpunten in uw bedrijf in kaart op het gebied van veiligheid en gezondheid.

Het voordeel van dit branche RI&E-instrument is dat het is toegesneden op de glasbranche. Met deze RI&E kunt u een overzicht krijgen van risico's in uw bedrijf.

Een RI&E bestaat uit twee onderdelen:

1. een lijst met alle risico's in uw bedrijf;
2. een plan voor het oplossen ervan.

Door de RI&E op te stellen voldoet u aan de wettelijke verplichting om periodiek een RI&E te maken. Elk (glas)bedrijf is verplicht zorg te dragen voor de veiligheid en de gezondheid van medewerkers, bezoekers en derden. De overheid vindt dit zo belangrijk dat ze de risico-inventarisatie via de Arboret verplicht heeft gemaakt voor ondernemers met personeel: Inspectie SZW controleert hier dan ook op.

De RI&E is geen doel maar een middel: het realiseren van een veilige, gezonde en plezierige werkorganisatie.

Een RI&E heeft vele voordelen voor het bedrijf en de medewerkers, zoals voorkomen van schadelijke effecten van blootstelling, vermindering van gezondheidsklachten en verzuim, kostenbesparing, winst voor kwaliteit en productiviteit etc. De werkgever is zélf verantwoordelijk voor het hebben van een RI&E en plan van aanpak, evenals voor de volledigheid, actualiteit en waarheidsgetrouwheid ervan.

Als in uw bedrijf een preventiemedewerker is aangewezen, kan deze de totstandkoming van een RI&E-rapport met plan van aanpak coördineren.

RI&E-Vragenlijst VLAKGLASRANCHE

De digitale vragenlijst is gebaseerd op de werkzaamheden binnen een glasbedrijf en de risico's die daaraan verbonden kunnen zijn. De ontwikkeling van deze RI&E is mogelijk gemaakt door de Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds voor de Vlakglasbranche (STOOV) waarin namens werkgevers Vakgroep Glas van Bouwend Nederland en namens werknemers FNV en CNV Vakmensen vertegenwoordigd zijn. De huidige versie is een update van een eerder uitgebrachte versie waarbij voor de ontwikkeling diverse KAM-coördinatoren van glasbedrijven en veiligheidskundigen betrokken waren. Een onafhankelijke arbeidsdeskundige heeft het instrument vervolgens getoetst.

Het RI&E-instrument is zoveel als mogelijk toegespitst op de glasbranche en die zich richt op de belangrijkste risico's in onze sector.

Het is mogelijk dat er in uw bedrijf risico's of werkzaamheden zijn die niet in deze branche-RI&E letterlijk zijn genoemd. In dat geval moet u zelf voor aanvulling zorgen. U bent namelijk verantwoordelijk voor een volledige inventarisatie, ook van de werkzaamheden en risico's die mogelijk niet in dit instrument genoemd worden. Daartoe is in de RI&E-vragenlijst aan het eind van elke module een open vraag toegevoegd waar aanvullende knelpunten kunnen worden opgenomen. Ook is per thema aangegeven of het onderwerp verplicht is of optioneel.

Wanneer er veranderingen in wetgeving of in de stand van de wetenschap en techniek zijn, wordt het RI&E-instrument bijgesteld. In ieder geval zal STOOV iedere 3 jaar vaststellen of het instrument bijgesteld dient te worden.

Uitvoering RI&E

Het uitvoeren van de RIE bestaat uit de volgende 5 stappen:

Stap 1: Inventarisatie (invullen van de vragenlijst)

De eerste stap van het uitvoeren van een RI&E is het invullen van de vragenlijst met 'ja', 'nee' of 'niet van toepassing'. Bij iedere vraag is een toelichting gegeven die u kunt raadplegen om te bepalen hoe u het betreffende thema kunt beoordelen. Dit oordeel baseert u op verschillende informatiebronnen, bijvoorbeeld:

- medewerkers
- leidinggevenden
- OR/PVT
- analyse verzuimgegevens
- incidentenregistratie
- medewerkerstevredenheidsonderzoek
- analyse functioneringsgesprekken
- eigen waarneming
- rapportages (werkplekonderzoeken) etc.

Daarmee krijgt u een overzicht van de punten die voor verbetering vatbaar zijn. Dit is de risico-inventarisatie. Maar het maken van de RI&E is meer dan het invullen van een vragenlijst. Het gaat om de beoordeling van reële risico's op uitval door verzuim of ongelukken.

Enkele tips bij het maken van de inventarisatie:

- Als een vraag wordt overgeslagen is dat in het digitale Oira-systeem duidelijk te zien in het RI&E-rapport en het Plan van aanpak.
- Check of de verbeterpunten uit de vorige RIE zijn aangepakt.
- Een RI&E wordt er beter van als medewerkers erbij betrokken worden. U bepaalt daarom op welke manier u de medewerkers laat bijdragen aan de RI&E, bijvoorbeeld door:
 1. medewerkers anoniem een medewerkersvragenlijst in te laten vullen en de resultaten mee te nemen in de RI&E;
 2. relevante onderwerpen (aan de hand van de RI&E-vragen) in het werkoverleg te bespreken;
 3. een 'fotosafari' van medewerkers: laat iedere werknemer één top risico in beeld/op video inbrengen en bespreken;
 4. bespreking van de uitkomsten van de RI&E door een groep medewerkers (en bepaal prioriteiten en richting plan van aanpak).
 5. gesprekken tijdens de rondgang.
- Als uw bedrijf uit meerdere vestigingen bestaat, wordt geadviseerd voor elke locatie een aparte RI&E in te vullen. Vragen over arbobeleid hoeft u dan niet opnieuw in te vullen als het beleid vanuit de hoofdlocatie wordt bepaald;
- Als u in de RI&E een knelpunt heeft geconstateerd, geef dan in het vakje 'Opmerkingen' bij de betreffende RI&E-vraag aan waar het knelpunt zich precies voordoet.

Voordat de RI&E wordt uitgevoerd heeft de werkgever instemming nodig van (als aanwezig) de ondernemingsraad (OR) of personeelsvertegenwoordiging (PVT) over de vraag hoe het RI&E-onderzoek wordt uitgevoerd.

Het is verstandig om werknemers vooral te vragen naar voorstellen voor verbeteringen en niet naar tekortkomingen of knelpunten. Dat levert meer energie op en bruikbare ideeën over geschikte oplossingen.

Stap 2: Evaluatie (risicoklasse bepalen)

Elke keer als er op een vraag 'nee' wordt geantwoord, vermeldt u welke knelpunten er op dit terrein precies bestaan. Niet alle knelpunten vormen een even groot risico voor de veiligheid of gezondheid van medewerkers. De knelpunten worden door u gewogen door het toekennen van een risicoklasse. Hoe groter het risico, hoe hoger de toegekende risicoklasse dient te zijn. In een aantal gevallen is het toekennen van de risicoklasse al voor u gedaan.

Voor het beoordelen van de omvang van de risico's zijn veel methoden beschikbaar.

Risico-evaluatie is geen harde wetenschap. Betrek zo nodig het oordeel van anderen hierbij.

In deze RI&E wordt gebruik gemaakt van de eenvoudige indeling in 3 klassen (standaard risicoklasse). U kunt zelf een nauwkeurigere inschatting maken van de risicohoogte (hoog, midden, laag) door de volgende vragen te stellen:

- Hoe groot de kans is dat het risico voorkomt?
- Hoe vaak komt het voor?
- Hoeveel medewerkers hebben ermee te maken?
- Wat zijn de mogelijke gevolgen en eventuele schade?
- Welke risico's zien uw medewerkers graag aangepakt?

Dit leidt in de praktijk tot de volgende risico-inschatting die gekoppeld is aan de verbeterpunten:

Hoog: Een belangrijk risico of overtreding van de Arbowet waarbij sprake is van "ernstig beboetbare feiten", gevaarafwijking is nauwelijks mogelijk: relatief grote kans op gezondheidsschade, ernstige effecten, verzuim of ongevallen.

Midden: Een mogelijk risico of een overtreding van de Arbowet waarbij sprake is van "direct beboetbare feiten": matige kans op gezondheidsschade, verzuim of ongevallen.

Laag: Laag risico, verbeteringen zijn nog mogelijk. Kleine kans op beperkte gevolgen zoals hinder, letsel zonder verzuim of lichte verstoringen van de bedrijfsvoering door voorkomende gevaren.

TIP

U kunt de standaard risico-klasse aanpassen, bijvoorbeeld omdat u vindt dat voor uw organisatie de risicoklasse feitelijk lager ligt. Of omgekeerd, omdat een bepaalde werkzaamheid heel vaak voorkomt, waardoor de risicoklasse hoger ligt.

Per knelpunt wordt aangegeven met welke prioriteit deze dient te worden aangepakt. De risicoklasse helpt u met het maken van een prioriteitstelling; een hogere risicoklasse vraagt om een snellere aanpak. Elke risicoklasse kent een andere prioriteit. Het RI&E instrument doet een voorstel voor een datum op basis van de risicoklasse:

Risicoklasse	Indicatieve termijn uitvoeren maatregel
Hoog	direct tot 3 maanden
Midden	3 maanden tot 1 jaar
Laag	1 jaar tot 3 jaar

In de digitale RI&E-vragenlijst kunt u bij een aangetroffen knelpunt gemotiveerd afwijken van de daar voorgestelde risicoklasse.

Stap 3: Opstellen plan van aanpak

In deze stap beschrijft u de maatregelen die genomen gaan worden om de risico's te beperken.

In het plan van aanpak dienen de volgende punten opgenomen te worden:

- de risico's of knelpunten die aangepakt worden;
- de genoemde maatregelen om de knelpunten aan te pakken;
- de termijn waarop de maatregel wordt uitgevoerd.

Aanvullende adviezen:

- leg de verantwoordelijke en uitvoerende persoon/personen vast per actiepunt;
- pak zo mogelijk de oorzaak/bron van de risico's aan;
- geef streefdata aan;
- maak evt. een overzicht van de kosten/budget.

Er is van de OR/PVT instemming nodig voor het plan van aanpak.

Stap 4: Toetsing

De RI&E en het Plan van Aanpak vormen één document dat wordt vastgesteld door directie en OR/PVT.

Het is wettelijk voorgeschreven om de RI&E te laten toetsen door een gecertificeerde arbodeskundige. Deze deskundige checkt bijvoorbeeld of alle risico's in beeld zijn. Er zijn drie situaties waarin uw RI&E niet getoetst hoeft te worden:

1. de RI&E is al uitgevoerd door een gecertificeerde kerndeskundige. De vereiste deskundigheid is bij het uitvoeren van de RI&E al ingebracht waarmee de vakinhoudelijke kwaliteit is geborgd.
2. bedrijven waarin de werknemers gezamenlijk **maximaal 40 uur per week** arbeid verrichten. Zij hoeven de RI&E nooit te laten toetsen.
3. bedrijven met **maximaal 25 werknemers**. Deze bedrijven hoeven de RI&E niet te laten toetsen als zij gebruik maken van een erkende branche RI&E (zoals de RIE voor de vlakglasbranche).

Vrijstelling van toetsing betekent voor een bedrijf:

- geen bedrijfsbezoek van een gecertificeerde kerndeskundige;
- dus tijd- én kostenbesparing;
- en meer motivatie en sneller aan de slag om zaken te verbeteren.

Inzagerecht

In de Arbowet is vastgelegd dat werknemers de RI&E (inclusief het plan van aanpak) moeten kunnen inzien wanneer zij dit willen (inzagerecht) en een afschrift hiervan kunnen ontvangen. Dit kan op verschillende manieren vormgegeven worden:

- De RI&E en het plan van aanpak worden ná de toetsing toegezonden aan de ondernemingsraad (OR) of de personeelsvertegenwoordiging (PVT) (indien aanwezig). Zij moeten met de RI&E en het plan van aanpak instemmen.
- Indien er geen OR of PVT is (niet verplicht bij organisaties <50 werknemers) moeten werknemers advies kunnen geven over de RI&E. Geadviseerd wordt dan ook om de RI&E en het plan van aanpak te verspreiden onder het personeel. Zo weet iedereen welke risico's er spelen en hoe en wanneer de risico's aangepakt gaan worden.
- De werkgever moet bovendien tweemaal per jaar een bijeenkomst organiseren om het personeel in de gelegenheid te stellen om over belangrijke wijzigingen in de arbeidsomstandigheden te bespreken.
- Voor bedrijven met minder dan 10 personeelsleden (zonder OR of PVT) geldt een algemene overlegverplichting tussen de werkgever en de werknemers over de RI&E, inclusief het plan van aanpak.

Stap 5: Aan de slag!

Vervolgens is het tijd om aan de slag te gaan met de uitvoering van uw plan van aanpak. De preventiemedewerker kan hierbij het voortouw nemen.

Het plan van aanpak dient, indien mogelijk, voorgelegd te worden aan de ondernemingsraad of de personeelsvertegenwoordiging. Zij moeten hiermee instemmen.

Tevens is het belangrijk dat werknemers op de hoogte zijn van de risico's en maatregelen van de RI&E door bijvoorbeeld:

- het plan van aanpak onder het personeel te verspreiden
- het plan van aanpak in een werkoverleg te bespreken.

Het is verstandig om regelmatig, maar in ieder geval jaarlijks, uw plan van aanpak te bekijken en de voortgang te beoordelen. Het plan van aanpak wordt -waar nodig- bijgesteld. Bekeken wordt of er zaken zijn gewijzigd of zijn bijgekomen die opgenomen dienen te worden in het plan. Bij grote veranderingen binnen een organisatie dient de RI&E te worden aangepast. Dit is het geval bij bijvoorbeeld:

- een verhuizing
- nieuwe machines
- een nieuwe locatie
- grondige verbouwing
- reorganisatie
- een nieuwe manier van werken.

De focus van de aangepaste RI&E ligt op de werkelijke veranderingen. Het heeft weinig zin om steeds onderwerpen te inventariseren die niet relevant gebleken zijn of geen nieuw risico zijn.

Digitaal systeem OiRA

Voor een digitale versie van de RI&E van de Vlakglasbranche kan gebruikt gemaakt worden van OiRA via de volgende link:

https://instrumenten.rie.nl/nl/vlakglas/vlakglasbranche/@@login?came_from=https%3A%2F%2Finstrumenten.rie.nl%2Fnl%2Fvlakglas%2Fvlakglasbranche

Aan de hand van de vragen beoordeelt u welke risico's in uw bedrijf aanwezig zijn en of er voldoende preventieve maatregelen zijn genomen. In de toelichting bij de vragen vindt u diverse tips en standaard maatregelen om de veiligheid in uw bedrijf te verbeteren. Als u de RI&E heeft ingevuld, volgt er automatisch een plan van aanpak en kunt u actief aan de slag met de verbetering van de veiligheid in uw bedrijf.

Nadere informatie over het gebruik van OiRA verkrijgt u bij het starten van de RI&E in het digitale systeem. Hier kunt u de meest gestelde vragen over het gebruik van een systeem als OiRA vinden: <http://www.rie.nl/faqs/gebruik-digitale-rie-instrumenten/>

We wensen u veel succes met het opstellen van de RI&E!

Heeft u nog vragen of aanvullende tips dan kunt u contact opnemen met STOOV via info@stooov.nl.

Disclaimer

Hoewel bij de ontwikkeling van deze RI&E uiterste zorgvuldigheid is nagestreefd, kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. Er is uitgegaan van de meest voorkomende situaties en de vragenlijst is hierdoor niet een limitatieve opsomming van vragen en onderwerpen. Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds voor de Vlakglasbranche (STOOV) aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade, ontstaan door of verband houdende met toepassingen van de branche RI&E van de Vlakglasbranche. Voorts is en blijft de werkgever zelf verantwoordelijk voor de volledigheid, actualiteit en waarheidsgetrouwheid van de RI&E, alsmede het plan van aanpak.